ëscola valenciana
activistespelvalencia.org

cappev

IMPACTE DE LA LLEI 1/2024 EN L'EXEMPCIÓ DEL VALENCIÀ

E1.10D

1. EXEMPCIÓ DEL VALENCIÀ ALS CENTRES EDUCATIUS: De l'ocurrència a la realitat.

El preàmbul de la Llei 1/2024 argumenta que el reconeixement i la certificació automàtica de nivells de valencià funcionaria com un estímul per a fomentar l'estudi de la llengua, especialment entre l'alumnat que té dret a demanar-ne l'exempció.

Contràriament al pronòstic recollit en el preàmbul de la normativa, des de l'aplicació de la Llei[1] les dades reflecteixen que **les exempcions de valencià han augmentat en les zones de predomini castellà[2] i s'han disparat exponencialment** a totes les etapes educatives en els municipis de predomini lingüístic valencià.[3]

Les xifres evidencien una contradicció directa entre l'objectiu inicial de la norma (incentivar l'aprenentatge de la llengua) i l'efecte real provocat en el sistema educatiu, on el desistiment de l'aprenentatge del valencià ha crescut de forma generalitzada.

Gràfic 1. Exempcions en zones de predomini lingüístic valencià.
FONT: Conselleria d'Educació, Cultura i Universitat
Unitats: Alumnes

Etapa educativa	Exempcions abans aplicació llei 1/2024. Curs 2023-24	Exempcions després aplicació llei 1/2024. Curs 2025-26	Increment
Ed. Primària	30	666	Multiplicat per 22
ESO	245	3.498	Multiplicat per 14
Batxillerat	738	1.540	Multiplicat per 2
Total	1.033	5.704	Multiplicat per 5,5

[1] *D'acord amb la disposició 2na de la **Llei 1/2024**, l'article 14 que fa referència a l'exempció de valencià és aplicable des del curs 2024-2025.*

[2] *Vegeu gràfic 4*

[3] *Vegeu gràfic 1 i gràfic 3*

2. DE LA LUEV A LA LLEI 1/2024: Evolució de la normativa en matèria d'exempció del valencià en el sistema educatiu.

a) La LUEV i els primers desplegaments (1983-1984)

La Llei 4/1983 d'Ús i Ensenyament del Valencià (LUEV)[4] va introduir la possibilitat de sol·licitar l'exempció de la matèria segons el predomini lingüístic del municipi:

- Territoris de predomini valencianoparlant: L'obligatorietat de l'ensenyament del valencià només resta sense efecte si s'acredita una residència temporal manifestant-ho explícitament en formalitzar la inscripció.
- Territoris de predomini castellanoparlant: s'estableix el dret dels pares o tutors a obtenir l'exempció per als seus fills o filles si així ho sol·liciten.

El Decret 79/1984[5] va determinar que els programes educatius havien de garantir un domini equivalent de les dues llengües oficials. De fet, prohibia lliurar cap títol acadèmic de nivell no universitari a l'alumnat que no acreditara un coneixement suficient de tots dos idiomes.

Poc després, l'Ordre d'1 de setembre de 1984 va regular la progressivitat de la implementació del valencià a les zones de predomini castellà, fixant el curs 1986-1987 com a data límit per a garantir-ne l'ensenyament en tots els nivells.

b) Programes bilingües (1997-2011)

L'any 1997[6], es van establir els diferents programes lingüístics:

- El programa d'Ensenyament en Valencià (PEV)
- El programa d'Immersió Lingüística (PIL)
- I el programa d'Incorporació Progressiva (PIP)

Mentre que els centres de municipis de predomini valencià havien d'aplicar obligatòriament un o més d'aquests programes, en els de predomini castellà s'establia que podien implementar-se sempre que hi haguera una petició explícita de les famílies o foren incorporats a iniciativa de l'administració educativa.

Fins a l'any 2011, la Conselleria d'Educació[7] va promoure campanyes de matriculació en les que assegurava que els PEV i els PIL eren els únics models per a assolir un domini bilingüe real.

---

[4] *Article 18 de la LUEV*

[5] ***Decret 79/1984** – **Exempció de valencià:***
Art 3.1 - Els alumnes dels nivells educatius obligatoris que residesquen en territoris de predomini lingüístic castellà restaran exempts de tenir el valencià com a matèria d'ensenyament sempre que els seus pares o tutors ho sol·liciten en formalitzar la corresponent inscripció en aquests centres.
Art. 3.2 - Els alumnes amb residència temporal a la Comunitat Valenciana podran restar exempts de tenir el valencià com a matèria d'ensenyament.

[6] *Decret 233/1997. Article 88*

[7] *Del PP*

c) Nou canvi de model (2012)

Malgrat el reconeixement dels PEV i dels PIL com únics programes d'èxit educatiu, el Decret 127/2012 els va suprimir i va establir un programa amb el valencià com a llengua base (PPEV) i un altre amb el castellà com a llengua base (PPEC). La norma establia que l'alumnat havia d'acabar l'educació bàsica amb competències iguals en ambdues llengües oficials excepte quan s'aplique l'exempció del valencià d'acord amb el que disposa l'article 24 de la Llei 4/1983.[8]

d) Judicialització

Posteriorment, el Decret 9/2017 va introduir el Programa d'Educació Plurilingüe Dinàmic.

La norma prescriu que serien considerades accions preferents de la Conselleria aquelles actuacions realitzades en centres de territoris de predomini lingüístic castellà que no tingueren exempcions i que la Inspecció d'Educació vetlaria per la correcta aplicació de la normativa d'exempcions de Valencià i evitaria actuacions que dificultaren l'assoliment dels objectius lingüístics.[9]

Contra el decret es van presentar un total d'onze recursos[10] demanant-ne la impugnació**.** El TSJ va determinar que hi havia discriminació del castellà i anul·là parcialment el Decret.

Com a resposta, les Corts Valencianes aprovaren la Llei 4/2018 que va obviar qualsevol referència directa a les exempcions però, a través del seu desplegament normatiu, es va impulsar adaptacions d'accés al currículum com a mesura més apropiada per a respondre a les necessitats educatives de cada alumne o alumna. *(Vegeu p. ex. Ordre 20/2019* [11]*)*

e) La Llei 1/2024. Transició a norma d'allò que hauria de ser l'excepció.

La **Llei 1/2024**[12] ha redefinit l'aplicació de l'exempció del valencià:

Predomini lingüístic castellà:

- L'exempció per residència es pot demanar sense cap mena de limitació temporal.

Predomini lingüístic valencià:

- L'exempció per residència temporal s'amplia fins a tres cursos escolars consecutius. (Abans, màxim 2 cursos)
- L'exempció per incorporació tardana es pot aplicar el curs d'arribada i l'immediatament posterior. Abans de la Llei 1/2024, per a l'alumnat nouvingut

---

[8] ***Decret 127/2012*** *– **Sobre l'exempció de valencià:***
Art 4.5 Els centres docents de la Comunitat Valenciana a què fa referència l'article 2.1 i aquells que s'acullen al que disposa este decret (article 2.2) han d'assegurar que el seu alumnat adquirisca, al finalitzar l'educació bàsica, una competència lingüística igual en valencià i en castellà, excepte quan s'aplique l'exempció del valencià d'acord amb el que disposa l'article 24 de la Llei 4/1983,

[9] ***Decret 9/2017*** *- Programa d'educació plurilingüe dinàmic* ***-*** *Articles 15 i 32.*

[10] ***Principals entitats, organitzacions i col·lectius que els van interposar recurs****: Diputació d'Alacant, CSIF, USO, ANPE, Confederació Valenciana d'Associacions d'Alumnes (COVAPA), diversos col·lectius de pares d'alumnes, Vox, tres diputats del Partit Popular (PP) i l'Asociación para la Defensa del Castellano.*

[11] ***Ordre 20/2019****. Art 17.3 "A l'alumnat que s'incorpora al sistema educatiu valencià a partir del segon curs de l'Educació Primària procedent d'altres sistemes educatius de l'Estat espanyol o de l'estranger, se li ha de realitzar, si cal, una adaptació d'accés al currículum de conformitat amb els objectius que estableix la Llei 4/2018."*

[12] ***Llei 1/2024****. Articl14.*

d'incorporació tardana al sistema educatiu valencià amb desconeixement de les llengües oficials era d'aplicació el que disposa l'Ordre 20/2019 i l'exempció es contemplava únicament per a l'alumnat de 1r o 2n de Batxillerat.

3. A TALL DE CONCLUSIÓ.

a) Les dades sobre exempció del valencià evidencien que la proclama anunciada en la llei 1/2024 sobre "foment i reconeixement del valencià"[13] es distancia molt de la realitat: les exempcions s'han multiplicat en les diferents etapes del sistema educatiu valencià i, de manera especial, en les zones de predomini lingüístic valencià.

b) La certificació automàtica del coneixement del valencià ni garanteix el domini de les competències d'allò que es certificava ni evita un descens d'exempcions

c) Estem assistint a un sistema d'acreditació de competències lingüístiques pervers: el nombre d'alumnes que pot accedir a certificacions automàtiques de valencià és més elevat en centres de educatius privats concertats o privats no concertats tot i que, amb caràcter general, no vehiculen en valencià cap àrea no lingüístiques.[14].

d) El desenvolupament normatiu en matèria d'exempcions[15], confirma la manca de protecció que correspon al valencià com a llengua pròpia i oficial del territori.

4. GRÀFICS

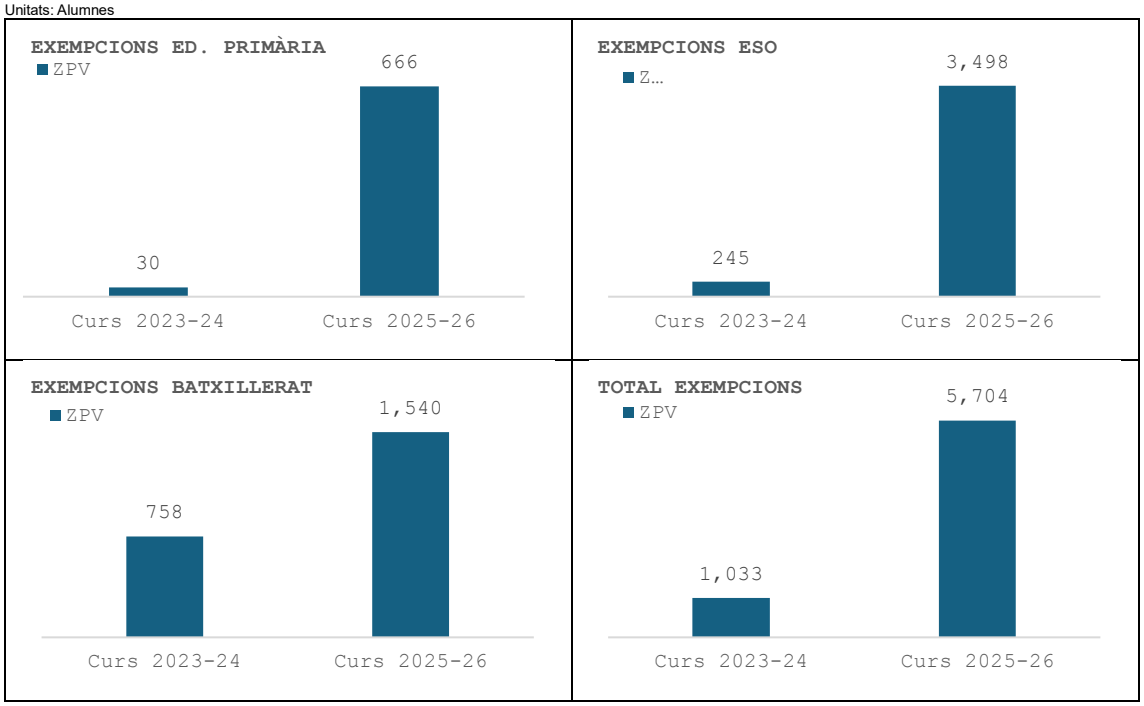
Gràfic 2. Certificacions automàtiques de nivell de valencià.
FONT: Conselleria d'Educació, Cultura i Universitat
Unitats: % Alumnes de batxillerat que tindrien opció a certificació B2 i C1
Curs: 2024-25

	Centres públics	Privats concertats	Privats no concertats
Poden optar a un B2 de valencià	49,05%	48,37%	52,26%
Poden optar a un C1 de valencià	41,24%	47,37%	44,87%
Total acreditacions automàtiques B2+C1	90,29%	95,73%	97,13%

[13] *Llei 1/2024. Art 16*
[14] *Vegeu gràfic 2.*
[15] *Vegeu apartat 2*

Gràfic 3. Evolució de l'exempció de valencià abans i després de l'aplicació de la Llei 1/2024 en zones de predomini lingüístic valencià.

FONT: Conselleria d'Educació, Cultura i Universitat
Unitats: Alumnes

Gràfic 4. Evolució de l'exempció de valencià abans i després de l'aplicació de la Llei 1/2024 en zones de predomini lingüístic castellà.

FONT: Conselleria d'Educació, Cultura i Universitat
Unitats: Alumnes

